

2

LONDONVALS AVIŅI

Nr. 1318.

10. mart .

1972.

Ateroties Draudzīgo aicinājumam, Savienotajās valstīs katru gadu notiek kultūras dienas, kas dažkārt var ilgt pat līdz divi mēneši. Rīkotājas ir latviešu saimes un skolas, un kādā no lielākajām latviešu kolonijām notiek centrālās kultūras dienas. Šogad tās notika Ņujorkas pilsētas centra debesskrāpju viesnīcā «Barbizon Plaza», un galvenais temats bija latviešu valoda.

Paredzētie 18 referāti gan sākumā baidīja, taču to kodolīgums un turēšanās pie norādītā laika ap 200 cītīgajiem klausītājiem, no kuriem ap 50 bija latviešu jauniešu, studentu, deva daudz auglīgu ierosinājumu.

Šo dienu nobeigumā vadītājs Dr. P. Norvilis centās savilkt kopā gūtās atziņas:

1. Latviešu valodas komisija ieteic arī turpmāk trimdniekiem turēties pie 1942. gadā izstrādātās latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcas, kas trimdā vairākkārt pārspiesta, pēdējo reizi ALA Kultūras biroja izdevumā 1966. gadā.

2. Latviešu valoda mācāma ģimenē un skolā. Svešumā jauniešiem kā no psiholoģiskā, tā latviešu kultūras viedokļa jau bērnībā mācāma ne tikai vietējā, bet arī latviešu valoda un jāiepazīstas ar abām kultūrām. Latviešu valodā jārunā vienmēr, un vecākiem ir nepieciešams pietiekams vārdu krājums abās valodās. Lai to panāktu, ir vajadzīgas rokas grāmatas, bērnu literatūra un lasīšana kā vietējā, tā latviešu valodā. Divu valodu pratēji bērni ir pārāki savā attīstībā un gūst labākas sekmes skolās.

Latviešu valodas gads

CENTRĀLĀS KULTŪRAS DIENAS ŅUJORKĀ

3. Mūsu organizācijām svarīgākais uzdevums ir pārliecināt sabiedrību sūtīt bērnus latviešu skolā, lai bērns iemācās latviski domāt. Sabiedrības uzdevums ir uzturēt skolas, sagādāt mācības līdzekļus un grāmatas. Jāizskaidro latviešu valodas un skolas nozīme pašu bērnu labā.

Jāsekmē jaunu skolotāju sagatavošana. Atbalstāms katrs pasākums, kur māca latviešu valodu un latviešu kultūras vērtības.

Kultūras dienu ietvaros pašu jauniešu ierosmē notika jauniešu puduļa diskusija
(Beigas b. l. u. s.)

Latvija pašreiz

Padomju savienības Augstākās padomes izdotajā pārrēķinātā par administratīvo teritoriju iedalījumu (ziņas attiecas uz 1971. gada 1. jūliju) par Latviju sacts, ka tās iedzīvotāju skaits ir 2.364.000 (redzams, ka sniegtie skaitļi noapaļoti). No tiem laukos dzīvo 887.000, bet pilsētās 1.477.000 personas.

Pilsētu skaits Latvijā pašreiz ir 56, no kurām 7 ir tautas republikāniskās pilsētas: Rīga, Rēzekne, Daugavpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja un Ventspils. Pilsētu skaits ir pilsētciematu (miestņu) kopums. Vecākie no tiem skaitļi par 1949. gadu nodibinātiem (Kalnciems, Egums, Lielrūde, Stende, Lgatne). Faktiski tas nozīmē, ka tagad tie tikai ieskaitīti šai kategorijā. Kālabi zināms, daudzi no tiem izveidojušies daudz agrāk. Rinda šo pilsētciematu nāksim klāt 1950. gadā, piemēram, Aknīste, Nereta, Malta, Rīga, Jaunpils, balga u.c. Visjaunākie ir Zilaiskalns

(1961. gadā), Vangaži (1961. gadā) un Roja (1969. gadā).

Rīga, kurā ir 732.000 iedzīvotāju, tiek atzīta par visvecāko Latvijas pilsētu (par dibināšanas gadu uzdots 1201.). Kā citas visvecākas minētas Durbe (1269. gadā), Kuldīga (1278. gadā), Jelgava (1376. gadā), Aizpute un Ventspils (abas 1378. gadā). Patiesībā daudzas Latvijā pilsētas pastāvējušas jau gadu simteiem agrāk, visvairāk seno cietokšņu (pilsu), tuvumā.

Ciemi skaits uzdots 534, kas nav neko daudz lielāks par pagastu skaitu mūsu valstī neatkarības gados (ap 520 — 525, samazināties saskaņā ar pagastu apvienošanu).

Lielākās administratīvās teritorijas vienības ir rajoni, kuru pašreiz ir 26, kam pievienojas 16 pilsētu rajoni.

Daudzko pārrēķinātā cilvēku skaita samērā Latvijas pilsētās un laukos: tagad mūsu dzimtenē vairs tikai katda trešdaļa iedzīvotāju ir tie, kurus var saukt par lauciniekiem.

SATIKSĒMES NELAIMĒ MĪRIS SABIEDRISKS DARBINIEKS

Līd�ā uz ielas sabraukts un miris Reinis Turciņš

(Pk.) DVF Līdās nodaļas vanagu saimī 25. februāra pievakarē pārsteidza sēru vēsts, ka traģiskā nelaimes gadījumā smagi cietis un ceļā uz slānnicu miris agrāko gadu nodaļas valdes priekšsēdis un ilggadīgais paša vadītā grāmatu galda īpašnieks 62 g. vecais Reinis Turciņš.

Ceļā uz slānnicu, lai apmeklētu savu dēlu, viņu skārusi kāda automašīna, smagi ievainojot. Reinis Turciņš bija Otra pasaules kara invalīds, zaudējis roku.

Par nelaiķi līdz ar nodaļas saimī sēro viņa dzīves biedre Lilija, dēli Juris un Jānis un meita Gunta. Arī dēls Juris ir aktīvs nodaļas darbinieks, pēdējos gados ievēlēts nodaļas valdē.

Meita Gunta, jau apmeklējot latviešu skolu, bijusi čakla priekšnesumu sniedzēja sarīkojumos, ir aktīva dalībniece koklētāju grupā un tautas deju kopā «Kamoliņš». Viņa uzņēmusies mūzikas apmācību latviešu skolā.

Arī nelaiķa dzīves biedre ar ievēšanu vanadzū kopas valdē ciešāki sajstījusies nodaļas darbā. Viss tas dod labāko liecību, kāds latvisks gars valda Turciņu ģimenē, kurās galva tagad slēdzis acis uz mūžu.

vajadzībām. Beveronijas locekļi lielā skaitā visās trimdas zemēs ir aktīvi latviešu organizāciju un pasākumu līdzdarbinieki; arī jaunais latviešu studentu apvienības vadītājs Uldis Šutka nāk no Beveronijas pilsētām.